

Motion till riksdagen

1989/90:U245

av Berndt Ekholm m.fl. (s)

Stödet till Östeuropa

Läget i Östeuropa har på mycket kort tid förändrats. Förtryck och diktatur har ersatts av en växande frihet och en snabb demokratisk utveckling. Detta hälsar vi alla naturligtvis med stor glädje.

Den förändrade situationen motiverar ett starkt svenskt engagemang, som bör bli särskilt djupt avseende Östersjöstaterna. Därför är det mycket positivt att notera att statsbudgeten för 1990/91 innehåller en markerad satsning på Östeuropa genom den miljard, som anslås till en treårig insats till stöd för den demokratiska utvecklingen.

900 milj. kr. av den totala summan tas från biståndsbudgeten. Mot bakgrund av den snabba och till mycket stor del oförutsägbara utvecklingen kan det försvaras att biståndsmedel används till stater, som ändå får betecknas som utvecklade länder. Det är dock mycket diskutabelt om en hel treårsperiod måste finansieras ur biståndsbudgeten. Det borde räcka med det första året. Därefter borde andra finansieringsalternativ sökas.

Öststaterna kan knappast definieras som utvecklingsländer. De uppfyller inte det fattigdomskriterium, som vi normalt brukar använda, jfr länder i Afrika och Asien. De är ofta starkt industrialiserade, inte sällan i så hög grad att omfattande miljöproblem har uppkommit. Läskunnigheten är inte låg och barnadödligheten ligger långt från de nivåer vi finner i vad vi traditionellt uppfattar som u-länder.

Om stödet till Östeuropa finansieras över biståndsbudgeten betyder det, att motsvarande summa undanhålls de verkligt fattiga länderna. En sådan utveckling är inte långsiktigt önskvärd. Därför är det angeläget att finna andra finansieringsmöjligheter för stödet till våra grannländer i öst.

Många grupperingar i det svenska samhället har hävdat, att vi inte kan begränsa biståndet till u-länderna till 1 % av BNI. Det finns starka skäl för en sådan ståndpunkt. Genom den drastiskt förändrade situationen i Östeuropa är det dock motiverat att tills vidare begränsa biståndet till 1% av BNI. Istället bör de resurser, som ytterligare kan tillskapas, avsättas för ett Östeuropastöd i form av ett särskilt anslag. Det betyder samtidigt, att andra verksamhetsområden i budgeten i någon mån får stå tillbaka för en angelägen satsning på Östeuropa under 90-talet. Dessutom måste våra insatser samverka med andra länders stöd, bl.a. inom Norden respektive Europa.

Samtidigt är det angeläget att statsmakterna medverkar till en folklig mobilisering till stöd för utvecklingen i Östeuropa. Denna mobilisering bör in-

nefatta uppbyggnaden av en särskild stödfond. till vilken svenska folket kan bidra med frivilliga gåvor. Allt talar för att såväl enskilda som organisationer och företag har en stor beredskap för samt vilja till att bidra till en snabb tillväxt av fonden. Dessutom är det självfallet angeläget att enskilda samsarbetsinitiativ t.ex. från folkrörelseorganisationer, kyrkor, föreningar och andra enskilda individer, uppmuntras till stöd för utvecklingen i Östeuropa.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad i motionen anförts om utformningen av stödet till Östeuropa.

Stockholm den 25 januari 1990

Berndt Ekholm (s)

Sven-Erik Alkemark (s)

Lahja Exner (s)

Berit Löfstedt (s)

Kent Carlsson (s)

